

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 7/2018
21.06.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић и Зоране Делибашић, чланова већа, у парници из радног односа тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Емир Јашаревић, адвокат из ..., против тужене Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. из ..., ради поништаја решења и исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суд у Београду Гж1 3009/2014 од 13.03.2015.године, у седници одржаној дана 21.06.2019.године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ се пресуда Првог основног суда у Београду П1 6077/10 од 10.11.2011.године, исправљена решењем тога суда од 12.05.2014.године, у ставу првом изреке и пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3009/2014 од 13.03.2015.године у делу којим је првостепена пресуда у наведеном делу потврђена, тако што **се УСВАЈА** тужбени захтев тужиле па се поништава првостепено решење директора Савезне управе за контролу летења .../...бр. .../... од 23.07.1993.године, којим је тужиљи престао радни однос код тужене и другостепено решење .../...бр. .../... од 08.08.1993.године (односно 06.08.1993.године) којим је потврђено првостепено решење, што је тужена дужна да призна и трпи.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3009/2014 од 13.03.2015.године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 6077/10 од 10.11.2011.године, исправљена решењем од 12.05.2014.године, у преосталом делу и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 6077/10 од 10.11.2011. године исправљене решењем 12.05.2014.године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се поништи првостепено решење директора тужене Савезне управе за контролу летења .../... бр. .../... од 23.07.1993.године, којим јој је престао радни однос код тужене и другостепено решење .../...бр. .../... од 08.08.1993.године, односно 06.08.1993.године, којим је потврђено првостепено решење, што је тужена дужна да призна и трпи, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени

захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој исплати на име неисплаћених зарада и накнада зарада за период од 23.07.1993.године до 31.12.1993.године износ од 40.044,80 динара са законском затезном каматом почев од 25.01.1994.године до коначне исплате. Ставом трећим изреке, је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужилци на име наисплаћених зарада и накнада у периоду од 01.01.1994.године до 20.11.1995.године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом као у њеном садржају. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да јој исплати на име неисплаћених разлика зарада и накнада у периоду од 20.11.1995.године до 20.09.1996.године новчане износе у вредности и каматом као у њеном садржају. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да тужилци исплати на име накнаде за регрес за годишњи одмор за 1994. и 1995.годину новчане износе у вредности и каматом као у њеном садржају. Ставом шестим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да у корист тужиле на име доприноса за обавезно пензијско осигурање, као и доприноса за обавезно пензијско осигурање за стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем уплати одговарајуће износе обавезе и доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање Филијале ... и на износе зарада и накнада разлика зарада и накнада ближе утврђених у изреци ове пресуде за период од 25.01.1994.године од 29.02.1996.године. Ставом седам изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да тужилци исплати на име нематеријалне штете због душевних болова због повреде угледа и части износ од 600.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана доношења пресуде, па до коначне исплате. Ставом осам изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да тужилци исплати на име нематеријалне штете због душевних болова, због умањења животних активности износ од 1.200.000,00 динара са законском затезном каматом почев од датума доношења пресуде па до коначне исплате. Ставом девет изреке обавезана је тужила да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 487.650,00 динара са законском затезном каматом почев од 10.11.2011.године.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3009/2014 од 13.03.2015. године, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 6077/10 од 10.11.2011.године исправљена решењем од 12.05.2014.године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова поступка по жалби као неоснован.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Ранијом пресудом Врховног касационог суда Рев2 1524/15 од 21.01.2016. године, одбијена је као неоснована ревизија тужиле АА из ... изјвљена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3009/2014 од 13.03.2015.године.

Уставни суд одлуком Уж-5197/2016 од 06.06.2018.године, поништио је пресуду Врховног касационог суда Рев2 1524/2015 од 21.01.2016.године и одредио да исти суд

поново одлучи о ревизији тужље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3009/2014 од 13.03.2015.године.

Одлучујући поново о ревизији на основу члана 399. раније важећег Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 125/04 ...) који се примењује на основу члана 506. сада важећег ЗПП Врховни касациони суд налази да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужила је била у радном односу код тада Савезне Републике Југославије у Савезној управи за контролу летења, распоређена на радно место сарадника ...; решењем директора СУКЛ .../... бр. .../... од 23.07.1993.године је престао радни однос због пет узастопних радних дана неоправданог изостанка са посла. Решењем .../... бр. .../... од 06.08.1993.године одбијен је приговор тужиле и потврђено првостепено решење. У образложењу оспореног решења наведено је да је тужила у периоду од 16.јуна 1993.године до 24.јуна 1993.године била учесник штрајка радника СКУЛ и да је неоправдано изостала са рада 5 радних дана узастопно, при чему је од 24. јуна 1993. до 06. августа 1993.године и на даље била спречена за рад због болести. Штрајк радника СКУЛ трајао је у континуитету од 16.06.1993.године па и у време доношења оспореног решења од 23.јула 1993.године.

Код таквог чињеничног стања нижестепени судови су одбили као неоснован тужбени захтев тужиле за поништај оспореног решења којим јој је престао радни однос, као и решења којим је одбијен њен приговор, обзиром на то да су се у конкретној ситуацији стекли услови за примену члана 12. став 2. Закона о изменама Закона о штрајку, којим је брисана одредба члана 11, а измењен члан 12. Закона о штрајку. Сви судови закључују (па и Врховни касациони суд) да према одредби члана 12. став 1. Закона о изменама Закона о штрајку, запоследни у државним органима немају право на штрајк и радни однос им престаје ако се организује штрајк или учествује у штрајку, сагласно ставу 2. истог члана. Како је у конкретном случају тужила у спорном периоду учествовала у штрајку током чијег трајања је ступио на снагу Закон којим је прописана забрана штрајка запосленима у државним органима, а који се примењује на све ситуације у току за период од њеног ступања на снагу, то је тужилци на законит начин престао радни однос.

У својој одлуци којом поништава пресуду Врховног касационог суда Уставни суд констатује да имајући у виду утврђене чињенице и околности да се као произвољна исказује примена Закона о изменама Закона о штрајку који је ступио на снагу 17. јула 1993.године на конкретан случај због тога што тужила, односно у поступку пред Уставним судом подносиатељка уставне жалбе након 24. јуна 1993.године није учествовала у штрајку због болести, те јој с тог разлога није ни могао престати радни однос. У таквој правној ситуацији која се примењује, а имајући у виду исказани став Уставног суда Врховни касациони суди није могао ретроактивно применити новеле Закона о штрајку из 1993.године и прихватити као оправдан разлог за престанак радног односа тужилино учешће у штрајку у периоду пре 17. јула 1993.године (у време када је штрајк био дозвољен).

Имајући у виду наведено нижестепени судови су погрешно применили материјално право када су одбили тужбени захтев тужиле за поништај решења тужене којим јој је престао радни однос.

По оцени Врховног касационог суда становиште нижестепених судова је погрешно, обзиром да нису испуњени услови за престанак радног односа тужиле због неоправданог изостанка пет радних дана узастопно. Тужиле је у периоду од 24. јуна 1993.године до 06. августа 1993.године па надаље била оправдано спречена за рад због болести, а штрајк радника СКУЛ трајао је у континуитету од 16. јуна 1993.године па и у време доношења оспореног решења од 23. јула 1993.године о престанку радног односа тужиле. Међутим, у ситуацији када је тужиле од 24. јуна до 06. августа 1993.године па на даље била спречена за рад због болести, а имајући у виду да тужиле након 24. јуна 1993.године није била учесник у штрајку, то нису били испуњени услови за престанак њеног радног односа у СКУЛ. Измене Закона о штрајку ступиле су на снагу 17. јула 1993.године, а тужиле је учесник штрајка била у време важења одредаба Закона о штрајку када је био дозвољен запосленима у државним органима. С обзиром на изражен став Уставног суда да нема места за ретроактивну примену Закона о штрајку из 1993.године, то нису постојали оправдани разлози за престанак радног односа тужиле, као учеснику штрајка у периоду пре јула 1993.године, обзиром да је штрајк био дозвољен.

Међутим, по схватању овог суда, с обзиром да је тужиле престао радни однос код тужене незаконито, потребно је да првостепени суд у поновном поступку утврди да ли је тужиле у потпуности намирена у погледу висине изгубљене зараде за послове које је обављала за период незаконитог престанка радног односа и с тим у вези разјасни примедбе на налаз и мишљење вештака економско-финансијске струке, водећи рачуна о заради радног места на којем је она била распоређена у време престанка радног односа на основу правноснажног решења, те да за време привременог распореда задржава право на зараду радног места на коме је била претходно распоређена ако је за тужилу то било повољније. Подразумева се да за време привремене спречености за рад због болести запослени има право на накнаду штете из овог основа и да за тај период не би остваривала зараду већ накнаду, па се изгубљена зарада и у том случају састоји из вредности накнаде зараде за време привремене спречености за рад (под условом да јој иста није исплаћена). Оцениће да ли је тужиле претрпела нематеријалну штету због незаконитог престанка радног односа и у зависности од чињеница које утврди одлучиће о основаности тужбеног захтева тужиле у овом делу.

На основу члана 405. и 407. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

Одлука о трошковима поступка донета је с позивом на одредбу члана 161, а у вези члана 149. и 150. ЗПП.

**Председник већа - судија
Бисерка Живановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић